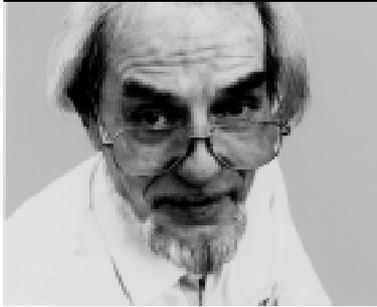

Анатоль Кірвель

...вось яна працокае... і зьнікне...
як і не было зусім ...

Піцерскія эцюды

Сьвяточная цукерка

Кастусь тэпаў па вуліцы, ужо цемнаватай – ліхтары гарэлі адно дзеля прыгажосьці, — сьпяшаў дахаты, — але ня бег, проста ішоў, як ідзе стомлены чалавек, добра папрацаваўшы сабе ў смак, і праз тое задаволены гэткаю стомаю: справа зробленая, і цяпер можна даць волю – душы, вачам, целу...

Ішоў сабе і ішоў, прыгадваючы зробленае за дзень і падхваляючы сябе, што нідзе не памыліўся, зрабіў справу на выдатна, дык чаму і не расслабіцца.

Непадалёк ад прыпынку тралейбуса, на рагу вуліцы, стаялі тры дзяўчыны, дзьве – тварам да яго, а трэцяя – сьпінаю. Гэтая трэцяя была апранутая нейк па-дзівацку: белая караткаватая і падобная на

парасон спаднічка, паласатыя каляровыя панчошкі, на плечуках — не зразумець — кофточка ці кашуля навывпуск, а на галаве — быццам бы намазаныя тлушчам ці яшчэ чым ня надта адпаведным — рудыя касмылікі, што тырчэлі ў розныя бакі, і да кожнай касмыліны былі прымацаваныя або шнурочки рознай даўжыні, або каляровыя стужачкі — абы як, уроскід. А ў руцэ — дзяркач, на доўгім драўляным дзяржале, пафарбаваным у белы колер, карацей, амаль звычайная дворніцкая мяцёлка, толькі гжэчнага выгляду.

Сяброўкі яе, апранутыя прыстойна і з густам, ані не саромеліся гэткага суседства і размаўлялі з ёй на роўных, нават трохі зайздросьцілі яе незвычайнаму выгляду, і Кастусь падумаў: «Бедная ты дзеўка! Пэўна, лічыш сябе горшай за ўсіх — абмінаюць хлопцы, — дык і адчыбучыла во гэткае, каб хоць неяк вылучыцца... Хіба сапраўды такая непрыгожая?!»

Кастусю хацелася паглядзець на яе твар, але дзяўчына, як на тое, не азіралася.

«Вось зараз падыду, спытаю што, а яна мяне... — і ледзь не засьмяяўся ад таго, што падумалася: — А яна мяне — сваёй мятлой! — той самай, што ў ейных руках...» Кастусь хацеў абмінуць дзяўчыну — не таму, што збаяўся мятлы — проста не хацеў лезьці ў чужую гамонку, — але дзяўчына раптам павярнулася — ці то пачула Кастусёвы крокі, ці то заўважыла цікаўныя позіркы сябровак, — і, стрэліўшы дзёрзкімі блакітненькімі вачыма, сьмела і трошкі з выклікам спытала:

— Дзядзька, а ў цябе цукеркі ёсьцека?

«Не такі ўжо і стары, каб дзядзькам мяне... але хай...» — моўчкі пасьміхнуўся Кастусь, ды насьміху свайго — над сабою і над дзяўчынаю — вонкі не выдаваў, хаця ў дзіва было бачыць яе незвычайную апрамку ды чуць трохі недарэчнае пытаньне наконт цукерак. Адказаў шчыра, з даверам — нібыта знаёмай:

— Ёсьць... Пачаставаць?

— А ўжо! Калі не шкадуеш... А то напалохаю! — і пагрозьліва зьвяла знарок размаляваныя бровы.

— А як? — пацікавіўся Кастусь.

— Пацалую! — знайшлася раптам дзяўчына.

— Ну, давай! — пагадзіўся Кастусь.

Дзяўчына разгубілася ад такога згоды, зрабіла крок назад і прытуліла да маленечкіх — ледзь выдаваліся — грудзей сваю дзявоцкую зброю — мяцёлку.

— Ды ня бойся, — усьміхнуўся Кастусь і палез у валіску. — Трымай! — падаў дзяўчыне цукерку.

— А нам? — апамяталіся сяброўкі.

— А вы не зарабілі, — як неразумным дзеткам, адказаў Кастусь, і тыя мусілі змоўчаць, але крыўдліва-роблена надзьмуліся.

— Ну, бяры! — зноў зьвярнуўся да выфранчанай Кастусь.

Дзяўчынка нясьмела адвяла ад сябе мятлу, перакінула бліжэй да локця торбачку з доўгімі скуранымі кутасікамі і працягнула руку.

Кастусь асьцярожна паклаў у ейную жменьку цукерчыну, лёгенька сьціснуў халаднаватыя дзявочыя пальчыкі, каб яны накрылі падоранае, і ўжо быў упэўнены, што цяпер цукерка ня згубіцца, затрымаў на момант руку і зірнуў у вочы дзяўчыне. Размаляваныя каб палыхаць, яны, аднак, не палохалі, і недзе там, у самай сярэдзіне, спуджаным зайчанём туліўся страх, што яе саму раптам пакрыўдзяць, і вочачкі звужыліся, насыцярожыліся, рыхтуючыся да адпору, і ўсё шукалі, дзе ж тая небяспека, але яе не было. Вочкі супакоіліся, зрабіліся звычайнымі дзявочымі вачыма – вачыма чалавека, які толькі пачынае дарослае жыцьцё і шчэ ня ведае, чаго каштуе каханьне, але вельмі хоча пакаштаваць. Кастусь пазіраў на яе без усялякага насміху, і дзяўчына, сустрэўшыся з цікаўным і дапытлівым мужчынскім позіркам, адчула сябе ў гэты момант жанчынаю, хай шчэ маленькай, нявопытнай, але жанчынаю, і, нечакана падміргнуўшы Кастусю, прамовіла нібыта яшчэ баронячыся:

— Ну й сьмешны ты, дзядзька! Са сьвятам цябе!

— З якім?

— Ды ўсіх сьвятых! Хіба ня чуў?!

«Хіба я сьвяты?! – хмыкнуў у душы Кастусь. – Мне да сьвятасьці – як да неба... Грэшнік, якіх пашукаць... А во, бач, спадобіўся...»

Ён адмоўна хітнуў галавою, але руку не адпускаў. Потым нахіліўся і асьцярожна дакрануўся вуснамі да схаладалай дзявочай рукі.

Рука была тузанулася, але страшнага нічога не адбылося – пацалунак быў мяккі і суцішліва-прыемны, — і рука з удзячнасьцю прыняла нечаканы і нязвычайны для яе знак увагі, а разгублена-шчасьлівыя вочы гарэзьліва ўспыхнулі.

— Ідзі сабе! – амаль па-даросламу пасьміхнулася дзяўчына. — А то зараз... мятлюю! – і зарагатала, як рагочуць падлеткі – нястрымана й гучна, — увяўшы раптам, як сьцебане па плячах гэтага сьмешнага дзядзьку, якому і няўцям было, што сёньня «хэлуін» – сьвята ўсіх сьвятых, калі апранаюцца хто як хоча і зможа, але каб незвычайна, прыладжваюць на твар маскі ды пужаюць людзей, каб выцыганіць у іх ласункаў – цукерак або печыва ці яшчэ чаго...

Кветка

Цок! Цок! – цокала Кветка. Ёй толькі што зрабілі новую прычоску. Страсянуўшы зграбным снапком крыху падбеленых і крыху падвітых валасоў, Кветка не сумнявалася, што цяпер ужо – яна самая прыгожая ў сьвеце.

Так і было: фірмовыя джынсікі ад... ну, пэўне, што з Італіі, бо надта зграбныя і быццам бы на яе пашытыя, — яны ня толькі не псавалі, а найлепшым чынам акрэсьлівалі зваблівыя дзявоцкія формы, якімі можна

было ганарыцца гэтаксама сьмела, як і прычоскай. Увогуле — радасны малады твар, поўны захаплення сваёй непаўторнасьцю — чым ня Кветка!

І яна адчувала гэта: цокала абцасікамі па гулкім скляпеньні несупынна-бясконцага — як вавёрчына кола — падземнага пераходу метро і ледзь стрымлівала сябе, уяўляючы тое, як сустрэнуць яе госьці, а сярод іх — той... адзіны... якога хацелася ўразіць найперш...

Паглыбленая ў віртуальна-салодкае чаканьне сустрэчы, яна імпэтна працокала паўз Жанчыну, стомлена-прытуленую да сьцяны, да яе халодных мармуровых плітак, безуважна сьлізганула па ёй позіркам — адно каб не спатыкнуцца...

Жанчына, што зьнясілена ўладкавалася ля сьцяны, ня мела тут іншага клопату, як час ад часу папраўляць у двух высакаватых, з беллага, трохі зашмулянага пластыку, і відочна хісткаватых збаночках загадкава-таемныя, спавітыя восеньскай тугой, някідкія, ды ўсе ж вабныя кветкі позьняга лета — прыгажуні-астры...

Абуджаная цоканьнем, Жанчына вызвалілася ад успамінаў і звычайна страсянула галавой — каб не заміналі сіваватыя і прымакрэлыя ад восеньскай вільгаці валасы, — ухаліла позіркам джынсы і ледзь чутна хмыкнула, а вусны кранула сумнавата-горкая ўсьмешка-згадка: калісьці і яна гэтак выстрэнчвалася, праўда, ня ў джынсы, а ў паркалёвую сукеначку ды беленькую хустачку, але ж тады і джынсаў яшчэ не было, ды і гэтых абцасікаў-цвічкоў, але ўсядно было чым пахваліцца... Твар увачавідкі пасьвятлеў, а на вуснах абудзілася трохі невясёлая, але спагадлівая ўсьмешка шкадаваньня — па няспраўджаных марах, пэўна, сваіх, — то была ўсьмешка некрыўдлівай жаночай зайздрасьці — па тым, што ня вернецца, — ды спачуваньня, што Кветка — во яна, усяго крокаў пяць, як працокала, — ператворыцца некалі ў гэткую ж самую, як і яна... І абцасікі саб'е не адны, і пшанічны снапок валасоў неаўважна парудзее, скамечыцца... ды аздобіцца першым восеньскім сьнегам — непапраўным і назаўсёдным... Але вось яна працокае... і зьнікне... Як і не было зусім...

— Чакайце! — выгукнула наўздагон... амаль бязгучна... але Кветка пачула і няўцямна азірнулася:

— Што?

— Вазьміце! Дарэчы будзе... Ня кожны ж дзень... у вас...

Прыўзнялася, засьвяцілася сарамліва і амаль вінавата — што гэта з ёй сёньня?! — а рука, сухарлявая, зморшчаная, так і павісла ў паветры: «Ну, што ж ты спалохалася, дурнічка?! Чаго пабаялася... Пастой... Хіба ж я... Ды хіба кветка мая гэтка ўжо брыдка?! Я ж табе не за грошы... за так...задарма...»

Цок! Цок!

Цок-цок...

Цок...

